

УМОВИ ТА ШВИДКІСТЬ ОСІДАННЯ ЕРИТРОЦИТІВ. ВИЗНАЧЕННЯ РЕАКЦІЇ ТА ГРУПИ КРОВІ.

Мета Визначити умови та час осідання еритроцитів. Навчитись розрізняти групи крові. Виявити індивідуальну сумісність груп крові. Визначити реакцію крові.

Прилади та матеріали. Пробірки, прилад Панченкова, годинникове скло, піпетки, скляні палички, предметне скло, вата, спирт, фільтрувальний папір, стерильний скарифікатор, водяна баня, парафін, червоний та синій лакмусовий папір, чашка Петрі, 5% розчин цитрату натрію, стандартні сироватки.

Об'єкт дослідження Кров для аналізу.

Завдання 1 Визначення груп крові.

На предметне скло біля позначення 0(1), A(11), B(111) послідовно наносять по одній краплині сироваток груп 0αβ(1), Aβ(11) і Bα(111). Три краплини крові переносять скляною паличкою на предметне скло і поміщають поряд з сироватками груп 0αβ(1), Aβ(11) і Bα(111).

Відмітивши час, іншою скляною паличкою перемішують кров з сироваткою групи 0(1) до одержання рівномірної суміші. Іншою скляною паличкою перемішують другу краплину крові з сироваткою групи Aβ(11) і те ж саме роблять з сироваткою групи Bα(111).

Визначення групи крові проводять протягом 5 хв при похитуванні скла. З настанням аглютинацій, проте не раніше 3 хв, до краплини, де відбувається аглютинація, слід додати одну краплину фізіологічного розчину і продовжувати спостереження при похитуванні предметного скла.

Оцінка результатів реакції ізогемаглютинації:

А) При позитивній реакції в суміші з'являються дрібні зернятка, які помітні неозброєним оком; вони складаються з еритроцитів, що склеїлись.

Б) При негативній реакції рідина увесь час залишається рівномірно забарвленою в рожевий колір.

При дослідженні трьома сироватками груп 0αβ(1), Aβ(11) і Bα(111) можливі чотири комбінації позитивних і негативних реакцій.

Якщо всі три сироватки дали негативну реакцію – досліджувана кров належить до групи 0(1). Якщо негативну реакцію дала лише сироватка групи Aβ(11), а сироватки групи 0αβ(1) і Bα(111) дали позитивну реакцію, то досліджувана кров належить до групи A(11). Якщо сироватка групи Bα(111) дала негативну реакцію, а сироватка групи 0αβ(1) і Aβ(11) – позитивну, то досліджувана сироватка належить до групи B(111). Якщо усі три сироватки дали позитивну реакцію, то досліджувана кров належить до групи АВ0 (1V). Перед дослідженням заповнить таблицю:

Визначення груп крові людини.

ГРУПА СИРОВАТКИ	ГРУПА ЕРИТРОЦИТІВ			
	0(1)	A(11)	B(111)	AB(1V)
αβ(1)				
β(11)				
α(111)				
(1V)				

Визначте свою групу крові і результат запишіть у зошит.

Завдання 2. Скринінговий метод використовується при масовому обстеженні людей. Проводиться з використанням індикаторного паперу, імпрегнованого глюкозооксидазою, пероксидазою і сполуками, що забарвлюються у присутності глюкози. За допомогою глюкометра (портативного апарату), що працює за принципом фотоколориметра, і індикаторного паперу можна визначити вміст глюкози в крові в межах від 50 до 800 мг%.

Вставте тест-смужку. Тестер автоматично ввімкнеться. Перевірте номер коду. Номер коду відображений на екрані глюкометра повинен збігатися з номером на пляшці для тест-смужок

Нанесіть краплю крові на бічний край жовтого віконця тест-смужки. Зачекайте, доки крапля крові повністю заповнить жовте віконце на тест-смужці, після цього глюкометр почне відлік.

Результат з рівнем глюкози крові буде відображений на екрані глюкометра через 5 секунд.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Дайте відповіді на запитання:

1. Які фактори відносяться до систем, що протидіють зсіданню крові?
2. Чому в здоровому організмі кров не зсідается?
3. Як прискорити, уповільнити, запобігти зсіданню крові?

2. Задачі:

1. Розрахуйте кисневу ємкість крові, якщо кількість гемоглобіну в крові обстежуваного становить 120 г/л. Зробіть висновки.

2) У організмі недостатньо вітаміну К. Яким чином і чому зміниться зсідання крові?

3) Час зсідання крові за Моравицем становить 4 хв (початок зсідання). Кров взяли з вени та змішали з розчином натрію цитрату. Як і чому зміниться час її зсідання?

4) Кількість тромбоцитів у крові дорівнює $160 \cdot 10^9$ /л. Про що це свідчить? Як це впливатиме на зсідання крові?

Тести:

1. Для пілотів є обов'язковим тренування у барокамері зі зниженим вмістом кисню у повітрі. Внаслідок цього через 2 тижні виявляють збільшення кількості еритроцитів та гемоглобіну в крові, що свідчить про стимуляцію еритропоезу еритропоетинами, утворення яких збільшується безпосередньо виникненням

- A. гіпертонії
- B. гіперкапнії
- C. гіпоксемії
- D. гіперосмії
- E. гіпервольмії

2. При збільшенні в крові сильних окисників в еритроцитах утворюються, перш за все, більше:

- A. карбогемоглобіну
- B. карбоксигемоглобіну
- C. оксигемоглобіну
- D. метгемоглобіну
- E. дезоксигемоглобіну

3. Людина отруїлася чадним газом і втратила свідомість. Це відбулося внаслідок утворення:

- A. оксигемоглобіну
- B. карбогемоглобіну
- C. карб оксигемоглобіну
- D. дезоксигемоглобіну
- E. метгемоглобіну

4. Киснева ємність артеріальної крові у плода наприкінці вагітності перед народженням збільшується завдяки, перш за все, тому, що в еритроцитах знаходиться більше:

- A. метгемоглобіну
- B. карбогемоглобіну
- C. гемоглобіну А
- D. гемоглобіну F
- E. гемоглобіну S

5. У жінки з масою 70 кг кількість крові становить 4,9 л; гематокритний показник – 32%, еритроцитів – $3,0 \cdot 10^{12}$ /л, гемоглобіну 105 г/л, колірний показник – 1,0, мінімальна осмотична резистентність еритроцитів – 0,6% NaCl; максимальна осмотична резистентність еритроцитів – 0,5 % NaCl. Такий аналіз крові свідчить, перш за все про:

- A. зневоднення
- B. осмотичний плазмоліз еритроцитів
- C. осмотичний гемоліз еритроцитів
- D. хімічний гемоліз еритроцитів
- E. нестачу заліза в плазмі крові

6. При аналізі крові у жінки виявлено: гематокритний показник – 34%, гемоглобіну – 90 г/л, еритроцитів – $3,5 \cdot 10^{12}$ /л, колірний показник – 0,77, ретикулоцитів – 1%, ШОЕ – 10 мм за год. Причинами порушення еритропоезу, ймовірніше може бути нестача:

- A. альбумінів
- B. глобулінів
- C. фібриногену
- D. заліза
- E. фолієвої кислоти

7. При аналізі крові у чоловіка виявлено: гематокритний показник – 38%, гемоглобіну – 120 г/л, еритроцитів – $3,0 \cdot 10^{12}$ /л, колірний показник – 1,2, ШОЕ – 8 мм за год. Причинами такого аналізу, ймовірніше, може бути нестача в організмі:

- A. альбумінів
- B. глобулінів
- C. фібриногену
- D. заліза
- E. вітаміну B12

8. У чоловіка 35 років, масою 80 кг об'єм циркулюючої крові – 5,6 л, вміст гемоглобіну дорівнює 130 г/л. Такі показники свідчать про те, що:

- A. об'єм циркулюючої крові менше норми
- B. об'єм циркулюючої крові більше норми
- C. вміст гемоглобіну менше норми
- D. вміст гемоглобіну більше норми
- E. вміст гемоглобіну відповідає нормі

9. Плазмою при $P(O_2) = 100$ мм рт.ст. в артеріальній крові в 1000 мл плазми в розчинній формі транспортуватиметься кисню:

- A. 1 мл
- B. 2 мл
- C. 3 мл
- D. 4 мл
- E. 5 мл

10. При аналізі крові у жінки виявлено: вміст гемоглобіну – 100 г/л, еритроцитів – $3,0 \cdot 10^{12}$ /л. Киснева ємність крові (на літр) дорівнює мл:

- A. 134
- B. 100
- C. 200
- D. 1,34
- E. 3,0